

Szakmai tematika Foglalkozássorozat – Néprajzi tematika

"Művészetek - régiségek" - Tanórán kívüli ismeretközvetítés és kompetenciafejlesztés a Rómer Flóris Múzeumban című projekt
EFOP-3.3.2-16-2016-00273

1. A tevékenység neve

Foglalkozássorozat - Tematikus néprajzi foglalkozássorozat

A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum néprajzi gyűjteménye és archívumai segítségével a magyar népi kultúra egyes területeinek sokoldalú, komplex megismerése egy-egy gyermekcsoport számára. Az egymásra épülő tematikus foglalkozásokon a tudnivalók feldolgozásához alkotótevékenység is társul, mely által a néprajzi ismeretek elmélyítése hatékonyabban valósul meg.

2. A tevékenység céljának megnevezése, a fejleszteni kívánt készségek leírása

A foglalkozások célrendszere:

- a néprajzi gyűjtemény és archívumok megismertetésével a nemzeti kultúra értékeinek átadása, a műveltség, a tudás megszerzésére való törekvés kialakítása,
- **a résztvevő tanulók egyéni képességeinek megfelelő fejlesztés, a személyiség komplex fejlesztése, sokoldalú kompetenciafejlesztés**
- a foglalkozások során a szociális hátrányok kompenzálása, az esélyegyenlőség biztosítása.

A fejleszteni kívánt készségek:

- a befogadó, megismerő, alakító képességek,
- a problémafelismerés, megoldás készsége,
- a vizuális önkifejezés és az alkotás készségének kialakítása, a kreativitás fejlesztése,
- képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló képesség,
- térbeli tájékozódó- és rendezőképességek, a képi gondolkodás fejlődése
- a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodása és annak képi kifejezése
- a gyermekek tér-, forma- és színképzeteinek gazdagodása,
- esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség kialakítása

3. A célcsoport leírása

Az általános iskola (elsősorban) 5-8. osztályos tanulói az élményszerű, játékos ismeretszerzés, a hagyományos népi kultúra megértésének igényével érkeznek a foglalkozásokra. A résztvevők átlagos vizuális tehetséggel rendelkező gyerekek. A csoportok létszáma minimum 6 fő - maximum 20 fő.

4. A tervezett alkalmak száma, a tevékenység időtartama

A foglalkozássorozat félévente 5 alkalomból áll. A tevékenység időtartama alkalmanként 2 óra.

5. A tevékenység munkaerőigénye

A foglalkozások vezetését minden esetben szakirányú ismeretekkel, képzettséggel és pedagógiai gyakorlattal is rendelkező szakemberek tartják. A program megvalósítói: 1 fő néprajzos muzeológus és 1 fő fazekasoktató vagy keramikus.

6. A tevékenység módszertanának leírása

A foglalkozások minden esetben az élményszerű ismeretszerzési lehetőségét megteremtve, a gyermekek véleményének, érzelmeinek kifejezésére alkalmas módon, a múzeumi tárgyak/fotográfiák motivációs hatását felhasználva valósulnak meg. Előadás (ppt), megfigyeltetéssel, kérdés-felelet módszerrel, tapasztalati és munkáltató módszerek, tárgyalás.

7. A tevékenység eszközigényének leírása

A foglalkozások a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum Cserépkályha-történeti Kiállításának oktatótermében kerülnek lebonyolításra.

- Szükséges bútorok: 5 darab asztal, 25 darab összecusukható szék rendelkezésre áll.
- Kerámiaégető kemence – a korábbi TÁMOP-pályázat keretében az iskolai kerámiaszakkör és műhelyfoglalkozás lebonyolításához vásárolva – rendelkezésre áll.
- Projektor és vetítővászon rendelkezésre áll. Szakmai anyagok vásárlására van szükség.

8. A tervezett tevékenység időbeni bontása

Foglalkozás 1.

	Téma	Az alkalom leírása	Alkotó tevékenység	Időbeli bontás
1.	Népi építészet	Elméleti bevezetés: az elemi építészet falazatok oromzati formák és stílusok élet a házban projektoros vetítés	Előadás keretében, interaktív módon, új ismeretek elsajátítása.	45 perc
2.	Szünet	Felkészülés a kézműves foglalkozásra		10 perc
3.	Népi építészet főbb homlokzati elemeinek megismerése.	Népi építészet, - házoromzat típusok készítése síkkerámia technikával. Feladatok megoldása: Gyakorlati jellegű. Oktató térben történik. Szakmai szerszámok, anyagok használatával.	Motívumgyűjtés, Előre elkészített sablon használata, alkalmazása.	15 perc

4.	Mintázási feladat	Agyaglap nyújtása lapmángorlón. Sablonok alapján, az egyes elemek kivágása.	Sík elemek illesztése. Arány, forma szempontok alkalmazása.	15 perc
5.	Mintázási feladat	Az agyaglap elemek ragasztása. mintázási módok alkalmazásával.	Rátétes, vájt, karcolt technikák alkalmazása. Nyers retusálás.	15 perc
6.	Festészeti feladat	Az előadásban elhangzott néprajzi hagyományok ismerete alapján, a festészet technikai szabályait betartva díszíti a felületet.	A felületet ecsettel, írókával különböző színű engóbok alkalmazásával díszíti.	20 perc

Foglalkozás 2.

	Téma	Az alkalom leírása	Alkotó tevékenység	Időbeli bontás
1.	A népi díszítőművészet	Elméleti bevezetés: A népművészet fogalma Használati tárgy — dísz tárgy — funkció Anyag — technika — díszítmény Anyagismeret!!! A szép és a jó... Célszerűség A tárgyalkotó ember Köznapi és ünnepi tárgyak projektoros vetítés	Előadás keretében, interaktív módon, új ismeretek elsajátítása.	45 perc
2.	Szünet	Felkészülés a kézműves foglalkozásra		10 perc
2.	Ipar- és díszítőművészet, -korongolás	Az előadás során látott díszítő motívumok, és technikák megfigyelése, összegyűjtése, alkalmazása korongolt tál felületén. Feladatok megoldása: Gyakorlati jellegű. Oktató térben történik. Szakmai szerszámok, anyagok használatával.	Motívumgyűjtés. Egy motívum, díszítési technika kiválasztása, vázlat készítése.	15 perc

3.	Korongolási feladat	Fazekas korongon, tál megkorongolása.	A korongolás alapfogásainak alkalmazása.	25 perc
4.	Díszítési feladat	Az agyaglap elemek ragasztása. mintázási módok alkalmazásával.	Rátétes, vájt, karcolt technikák alkalmazása. Nyers retusálás.	25 perc

Foglalkozás 3.

	Téma	Az alkalom leírása	Alkotó tevékenység	Időbeli bontás
1.	Népi zene és mozgáskultúra	Elméleti bevezetés: a népi hangszerek stílusok és stílussterületek dialektusok projektoros vetítés	Előadás keretében, interaktív módon, új ismeretek elsajátítása.	45 perc
2.	Szünet	Felkészülés a kézműves foglalkozásra		10 perc
1.	Agyagsíp elkészítése	Az agyagsíp test elkészítése kavics segítségével, vagy marokedény technika alkalmazásával történik. Feladatok megoldása: Gyakorlati jellegű. Oktató térben történik. Szakmai szerszámok, anyagok használatával.	A kivitelezés során a helyes méret, a forma és falvastagság kialakítása szükséges.	15 perc
2.	Formázási feladat	Síp készítésének folyamata. Ez a lelke az okarinának, és ettől szólhat szépen.	Befúvó nyílás és él kialakítása, segéd szerszámokkal.	20 perc
4.	Illesztési feladat	A részek összeillesztése, ragasztása.	A két fél végleges összeillesztése, ragasztása. A forma véglegesítése.	20 perc
5.	Retusálási feladat	A felület elsimítása.	A hangszer kipróbálása, finom hangolása	10 perc

Foglalkozás 4.

	Téma	Az alkalom leírása	Alkotó tevékenység	Időbeli bontás
1.	Öltözködés és viselet	Elméleti bevezetés: alapanyagok-szabásformák viseletcsoportok viseletdarabok a népviselet szemiotikája projektoros vetítés	Előadás keretében, interaktív módon, új ismeretek elsajátítása.	45 perc
2.	Szünet	Felkészülés a kézműves foglalkozásra		10 perc
3.	Nemezelési Technikai folyamatok	Népművészetünk egyik jelentős alapanyaga a nemez. Nemezelés technikájának ismertetése. Anyagismeret.	Szükséges ismeretanyag ismertetése. A technikai folyamat megtapasztalása.	10 perc
4.	Nemezelési feladat	Nemezkep készítéséhez, motívum tervezése, színek kiválasztása.	A népviselet motívum világának felhasználásával motívum rajzolása.	10 perc
5.	Nemezelési feladat	Az alap nemezélése.	Az alap kialakítása rétegezéssel. Szappanos vízzel való nemezélése.	20 perc
6.	Nemezelési feladat	A minta ráhelyezése, ránemezélése a félig nemezelt alapra.	Aminta ráhelyezése az előnemezelt alapra, majd további nemezéléssel rögzítjük a mintát és végleges keménységűre gyúrjuk.	25 perc

Foglalkozás 5.

	Téma	Az alkalom leírása	Alkotó tevékenység	Időbeli bontás
1.	Az évkör és az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások	Elméleti bevezetés: a jeles napok az ünnep átmeneti rítusok projektoros vetítés	Előadás keretében, interaktív módon, új ismeretek elsajátítása.	45 perc
2.	Szünet	Felkészülés a kézműves foglalkozásra		10 perc
3.	Rajzi feladat	Az elhangzott téma rajzi megjelenítése	Szabadon kiválasztott jeles nap főbb jellemzőinek összegyűjtése.	10 perc

4.	Montázs technika	A szimbólumok kivitelezése montázs technikával.	A szimbólumok alkalmazásával, kép, esetleg naptár tervezése.	30 perc
5.	Montázs technika	Az egyes felületek végleges kidolgozása.	Az alkotás befejezése.	15 perc

9. A tevékenység kimenete

A program megvalósulásához az általános iskola felső tagozatai esetében minimum 6 fő - maximum 20 fő tanuló részvétele szükséges. A partneriskola a múzeumi foglalkozáson készült gyermekmunkákat az iskolában bemutatja/kiállítja, a szülők és a többi gyermek és kolléga számára érthetővé teszi.

10. A tevékenység sikeres megvalósításával elérni kívánt eredmények leírása

- Néprajzi ismeretek elsajátítása és vizuális tapasztalatok szerzése az életkornak megfelelően.
- A foglalkozásokon felhívjuk a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni – rajzolni, festeni, mintázni – azokat az élményeket, tárgyakat, személyeket, jelenségeket, amelyek számunkra érdekesek, fontosak, örömet okoznak. Ezzel fejlesztjük képi gondolkodásukat és segítjük őket az alkotás örömeinek megtapasztalásában.
- Az ábrázolás és önkifejezés megszerettetése mellett célunk a gyerekek megfigyelőképességének, szín- és formaérzékének, díszítőképességének, a képi-plasztikai-konstruáló kifejező-képességeinek kibontakoztatása.
- Célunk továbbá a múzeum mint sokszínű kulturális tér elfogadtatása, megszerettetése a gyermekekkel, a "látogatóvá nevelés".

2018. 02. 15.